BOSHLANG‘ICH TA’LIM TIZIMIDA INNOVATSIYA JARAYONINI AMALGA OSHIRISHDA XALQARO TAJRIBALAR

Toshbekova Sug‘diyona Shokir qizi
Kattaqo‘rg‘on davlat instituti Pedagogika fakulteti,
Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi 4-kurs talabasi

ANNOTATSIYA: Ushbu tezisda boshlang‘ich ta’lim tizimida innovatsion jarayonlarni joriy etishning ahamiyati va zarurati yoritilgan. Shuningdek, rivojlangan davlatlarning ta’lim tizimidagi ilg‘or tajribalari tahlil qilinib, ularni milliy ta’lim tizimiga tatbiq etish imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot davomida innovatsion metodlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularning o‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi o‘rni ochib berilgan. Natijada, xalqaro tajribalar asosida boshlang‘ich ta’lim samaradorligini oshirish yo‘llari taklif etilgan.

KIRISH

Hozirgi globallashuv davrida ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi o‘quvchilarning kelajakdagi bilim olish jarayonining poydevorini tashkil etadi. Shu sababli, rivojlangan davlatlarning ilg‘or tajribalarini o‘rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish dolzarb masala hisoblanadi.

Tadqiqotning asosiy savoli – xalqaro tajribalar asosida boshlang‘ich ta’limda innovatsion jarayonlarni qanday samarali tashkil etish mumkinligi bilan bog‘liq.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda tahliliy va taqqoslash metodlaridan foydalanildi. Xalqaro ta’lim tizimlaridagi innovatsion yondashuvlar o‘rganilib, ularning samaradorligi solishtirildi. Shuningdek, ilmiy adabiyotlar tahlili, kuzatish va umumlashtirish usullari qo‘llanildi. Olingan ma’lumotlar asosida boshlang‘ich ta’lim tizimida innovatsion metodlarni joriy etish bo‘yicha takliflar ishlab chiqildi.

Loyiha tadqiqotlari doirasida ta’lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish bo‘yicha mavjud ilmiy ishlar va amaliy loyihalar tahlil qilinadi. Xususan, Finlandiya, Janubiy Koreya hamda Shvetsiya ta’lim tizimlarida qo‘llanilayotgan muvaffaqiyatli innovatsion tajribalar o‘rganiladi. Raqamli texnologiyalar qatoriga interaktiv doskalar, onlayn ta’lim platformalari (Moodle, Google Classroom, Canvas) hamda elektron o‘quv resurslari kiradi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonida blended learning, flipped classroom, muammoli o‘qitish va loyiha asosida o‘qitish kabi zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalaniladi. Ta’lim sifatini aniqlash hamda innovatsiyalar samaradorligini baholash uchun statistik ma’lumotlar, so‘rovnomalar va turli hisobotlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu tadqiqotda bir qator usullar qo‘llaniladi. Jumladan, loyiha tahlili orqali innovatsion tajribalar va ularning ta’lim tizimiga tatbiqi chuqur o‘rganiladi. Bunda ma’lumotlar ilmiy maqolalar, loyihalar hamda ilg‘or tajribalar asosida yig‘ilib, tahlil qilinadi. Tadqiqot metodlari sifatli va miqdoriy yondashuvlarni o‘z ichiga oladi: sifatli usullar yordamida innovatsiyalarning real ta’siri aniqlansa, miqdoriy usullar orqali ularning samaradorligi o‘lchanadi. Bundan tashqari, holatni o‘rganish usuli orqali turli mamlakatlarda ta’lim innovatsiyalarining qo‘llanilish jarayoni va natijalari tahlil qilinadi. Taqqoslash tahlili esa innovatsion yondashuvlarning turli ta’lim tizimlarida qanday amalga oshirilganini solishtirish imkonini beradi. Shuningdek, ta’lim sohasidagi mutaxassislar va pedagoglar bilan o‘tkaziladigan intervyular orqali ularning amaliy tajribasi va fikrlari o‘rganilib, innovatsiyalarni qo‘llash bo‘yicha muhim ma’lumotlar to‘planadi.

Ta’lim jarayonida innovatsiyalarni joriy etish uning sifat ko‘rsatkichlariga sezilarli darajada ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Xususan, raqamli texnologiyalar hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlarning qo‘llanilishi o‘quvchilarning o‘quv jarayonidagi faolligini

oshirish bilan bir qatorda, o‘qitish samaradorligini ham yaxshilaydi. Biroq innovatsion faoliyatning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi barcha manfaatdor subyektlar – pedagoglar, ta’lim oluvchilar hamda boshqaruv organlari o‘rtasida tizimli hamkorlikni yo‘lga qo‘yishni talab etadi.

Xalqaro tajribalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, turli mamlakatlarda innovatsiyalarni ta’lim tizimiga integratsiya qilish jarayoni o‘ziga xos yondashuv va strategiyalar asosida amalga oshiriladi. Jumladan, Finlandiya, Janubiy Koreya va Shvetsiya tajribalarini o‘rganish innovatsion faoliyatni samarali tashkil etishda qo‘llaniladigan metodologik yondashuvlar va strategik mexanizmlarni aniqlash imkonini beradi. Shu bilan birga, innovatsiyalarni joriy etish jarayonida ayrim muammolar, xususan, moliyaviy va madaniy omillar bilan bog‘liq to‘siqlar yuzaga kelishi mumkin. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, pedagog kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ta’lim jarayonini mavjud ijtimoiy-madaniy muhitga moslashtirish zarur hisoblanadi.

Kelgusida ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlarni yanada rivojlantirish va xalqaro tajribalarni samarali integratsiya qilish maqsadida yangi ilmiy tadqiqotlar va eksperimental ishlarni olib borish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, ilg‘or texnologiyalarni joriy etish, tajriba almashish jarayonlarini faollashtirish hamda pedagog kadrlarni muntazam ravishda tayyorlash va qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish ta’lim tizimining barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.